

Att boka tid: en vardagsfärdighet i det svenska samhället

Berättelse

Ett samhälle byggt på bokade tider

För den som är ny i Sverige kan en sak verka ovanlig: nästan allt sker på bokad tid. Att boka tid betyder att man i förväg bestämmer en dag och ett klockslag för ett besök. Man bokar tid hos vårdcentralen, hos tandläkaren och hos frisören, och man bokar tid för möten med myndigheter. På många andra håll i världen går man i stället bara dit och väntar på sin tur, så det här sättet att planera kan kännas nytt i början. Men när man väl lärt sig hur det fungerar blir det ofta enklare att få den hjälp man behöver.

Att boka vård via 1177.se

När det gäller hälsa och vård bokar många sina tider på webbplatsen 1177.se. Där loggar man in med en e-legitimation, vanligtvis BankID. När man är inloggad kan man boka en ny tid, omboka en tid till en annan dag eller avboka en tid man inte längre behöver. Ofta går det också att se sina inbokade tider på sidan. Det är dock viktigt att veta att exakt vad man kan göra på 1177.se kan variera mellan olika regioner och mottagningar. Alla mottagningar visar till exempel inte sina tider på nätet, och alla låter inte heller patienten avboka där. Om man hellre vill prata med en människa, eller om något krånglar på webben, går det alltid bra att ringa till sin vårdcentral i stället.

En praktisk hjälp är att man ofta kan välja att få en påminnelse via SMS när man har bokat en vårdtid. Då kommer ett meddelande till telefonen några dagar innan besöket, vilket gör det lättare att komma ihåg tiden. För många är det en trygghet i en vardag med mycket att hålla reda på.

Att passa tiden och att avboka

I Sverige ses det som viktigt att passa tiden. Kommer man för sent till ett besök kan man behöva boka om det, eftersom tiden ofta är ganska kort och nästa person väntar. Om man märker att man inte kan komma alls bör man avboka i god tid, så att någon annan kan få tiden i stället. På många mottagningar gäller regeln att man måste avboka senast 24 timmar innan, men den gränsen kan skilja sig mellan regioner och mottagningar. Avbokar man för sent, eller inte alls, kan man få betala en avgift för det som kallas uteblivet besök. Hur stor den avgiften är bestäms av varje region. I till exempel Stockholm och Skåne är avgiften 400 kronor, men det är ingen siffra som gäller i hela landet. Reglerna för vem som behöver betala — exempelvis om det gäller barn eller personer med frikort — kan också vara olika på olika ställen. Därför är det klokt att ta reda på vad som gäller just där man bor.

Bokade tider hos myndigheter

Bokade tider hör inte bara till vården. Även hos myndigheter behöver man ofta planera in ett besök. Hos Skatteverket bokar man till exempel tid via webben för sådant som id-kort och

identitetskontroll. Här är det bra att känna till att de servicekontor som utfärdar id-kort inte finns på alla orter. Det kan betyda att man får resa en bit för att komma till rätt kontor, och då är det extra viktigt att boka tiden i förväg och planera resan.

När man inte ska boka tid

Samtidigt är det viktigt att veta att allt inte kräver en bokad tid. Vid ett akut och livshotande läge, alltså när någon är allvarligt sjuk eller skadad och det är mycket bråttom, ska man genast ringa 112. Då behövs ingen bokning. Är behovet brådskande men inte livshotande kan man i stället ringa 1177 för att få råd om vad man bör göra. Att känna till skillnaden mellan dessa nummer är en viktig del av att förstå hur vården fungerar. På så sätt blir vardagen med bokade tider inte bara ett system att lära sig, utan också ett sätt att veta vart man ska vända sig när något händer.

Ordlista

ORD	FÖRKLARING
bokad tid	en dag och ett klockslag som är bestämt i förväg
ovanlig	inte vanlig; något man inte ser ofta
e-legitimation	ett sätt att visa vem man är på nätet, t.ex. BankID
omboka	ändra en bokad tid till en annan dag eller tid
avboka	ta bort en tid man har bokat
region	en del av Sverige som bland annat ansvarar för vården
mottagning	ett ställe i vården dit man kommer för att få hjälp
uteblivet besök	när man inte kommer på en bokad tid
frikort	ett kort som gör att man inte behöver betala mer i vården under en period
servicekontor	ett kontor där flera myndigheter hjälper besökare
utfärda	ge ut eller ordna något, t.ex. ett id-kort
livshotande	så allvarligt att en person kan dö
brådskande	något som behöver göras snabbt

Läsförståelsefrågor

1. Vad är det som kan verka ovanligt i Sverige för den som är ny?
 1. Att man måste laga sin egen mat.
 2. Att nästan allt sker på bokad tid.
 3. Att ingen använder telefon.
2. Hur loggar man in på 1177.se?
 1. Med ett vanligt lösenord man hittar på.
 2. Med en e-legitimation, vanligtvis BankID.
 3. Man behöver inte logga in alls.
3. Vad säger texten om vad man kan göra på 1177.se?
 1. Allt fungerar exakt likadant i hela landet.
 2. Det kan variera mellan regioner och mottagningar.
 3. Man kan bara läsa, inte boka.
4. Vad betyder "uteblivet besök" i texten?
 1. Ett besök som tog mycket lång tid.
 2. När man inte kommer på en bokad tid.
 3. Ett besök hos en myndighet.
5. Stämmer påståendena med texten? Svara **ja**, **nej** eller **det står inte i texten**.
 1. Man kan ofta välja att få en påminnelse om sin vårdtid via SMS.
 2. Avgiften för uteblivet besök är densamma i hela Sverige.
 3. Servicekontor som utfärdar id-kort finns inte på alla orter.
6. Stämmer påståendena med texten? Svara **ja**, **nej** eller **det står inte i texten**.
 1. Vid ett livshotande läge ska man boka tid i förväg.
 2. Man kan ringa vårdcentralen i stället för att använda webben.
 3. De flesta svenskar tycker att 1177.se är svårt att använda.
7. Förklara med egna ord skillnaden mellan att boka, att omboka och att avboka en tid.
8. Texten skriver att avgiften är 400 kronor i Stockholm och Skåne, men också att det "inte är någon siffra som gäller i hela landet". Varför är det viktigt att texten skriver så?
9. Varför är det bra för andra patienter att man avbokar en tid i god tid om man inte kan komma?
Svara med stöd i texten.
10. Texten säger att man bör ta reda på vilka regler som gäller "just där man bor". Vad tror du att texten menar med det, och varför är det ett klokt råd?

11. Varför tror du att det ses som viktigt att passa tiden i Sverige? Vad kan hända om många kommer för sent?
12. Förklara skillnaden mellan att ringa 112 och att ringa 1177, så som texten beskriver det.

Facit

1. Att nästan allt sker på bokad tid.
1. Med en e-legitimation, vanligtvis BankID.
1. Det kan variera mellan regioner och mottagningar.
1. När man inte kommer på en bokad tid.
1. ja b) nej (avgiften bestäms av varje region och är inte densamma i hela landet) c) ja
1. nej (vid ett livshotande läge ringer man 112 direkt, ingen bokning behövs) b) ja c) det står inte i texten (texten säger inget om vad svenskar tycker)
- Exempel på svar: Att boka betyder att man bestämmer en ny tid. Att omboka betyder att man ändrar en tid man redan har till en annan dag eller tid. Att avboka betyder att man tar bort tiden helt, för att man inte kan eller behöver komma.
- Exempel på svar: Avgiften bestäms av varje region, så den kan vara olika på olika ställen. Om texten bara skrev en siffra skulle läsaren kunna tro att den gäller överallt. Genom att skriva så är texten ärlig och visar att man måste kolla vad som gäller där man själv bor.
- Exempel på svar: Om man avbokar i god tid blir tiden ledig igen, och en annan patient som behöver hjälp kan få den i stället. Då används vårdens tider bättre och färre tider blir bortkastade.
- Exempel på svar: Texten menar att reglerna, till exempel avgiften och vem som måste betala, kan vara olika i olika regioner. Det är klokt att kolla själv, eftersom det som gäller på ett ställe inte säkert gäller på ett annat.
- Exempel på svar: Tiderna är ofta korta och nästa person väntar. Om många kommer för sent blir det svårt att hinna med alla, och andra patienter kan få vänta längre eller behöva boka om sina tider.
- Exempel på svar: Man ringer 112 vid ett akut och livshotande läge, när det är mycket allvarligt och bråttom. Man ringer 1177 när behovet är brådskande men inte livshotande och man vill ha råd om vad man ska göra.

Bedöm öppna svar efter innehåll, inte efter exakt formulering.

FÖR LÄRAREN

Texten lämpar sig för arbete med samhällsorientering, vård och myndighetskontakter samt för att öva ett försiktigt och precist språk (“kan variera”, “bestäms av varje region”, “inte i hela landet”). Tema: hur vardagen i Sverige bygger på planering och bokade tider, och hur regler kan skilja sig mellan regioner. Flera frågor (8, 9, 10, 11) kräver inferens och att eleven väger samman olika delar av texten samt tänker källkritiskt kring siffror som inte gäller överallt. Lyft särskilt skillnaden mellan 112 och 1177, eftersom den har praktisk betydelse i elevernas liv. Bra utgångspunkt för att jämföra med hur man bokar vård och möten med myndigheter i elevernas egna länder.

Diskussionsfrågor

- Hur bokar man tid till vården eller en myndighet där du kommer ifrån? Liknar systemet det svenska eller är det annorlunda?
- Texten säger att det är viktigt att passa tiden. Hur ser man på att komma i tid där du kommer ifrån, och vad händer om man är sen?
- Vad kan vara svårt med att boka tid på nätet, till exempel på 1177.se, när man är ny i Sverige och kanske inte har BankID ännu? Vad skulle kunna göra det lättare?
- Reglerna för avgift och avbokning kan skilja sig mellan regioner. Varför kan det vara bra att veta att regler inte alltid är likadana överallt i ett land?
- **Skriv (6–8 meningar):** Skriv en kort text om en gång då du behövde boka en tid, antingen i Sverige eller i ett annat land. Förklara vad du skulle göra, hur du bokade tiden, och om något var lätt eller svårt.

Källor och faktagranskning

- 1177, Passar inte tiden? Boka, omboka eller avboka – <https://www.1177.se/om-1177/nar-du-loggar-in-pa-1177.se/det-har-kan-du-gora-nar-du-loggat-in/passar-inte-tiden-boka-omboka-eller-avboka/>
- Informationsverige.se, Att hitta rätt i vården – <https://www.informationsverige.se/sv/om-sverige/att-varda-sin-halsa-i-sverige/att-hitta-ratt-i-varden.html>
- Skatteverket, Besök ett servicekontor – <https://www.skatteverket.se/omoss/kontaktaoss/besokservicekontor.4.515a6be615c637b9aa4acd5.html>
- 1177 Stockholm, Ny avgift för uteblivet besök i vården – <https://www.1177.se/Stockholm/sa-fungerar-varden/kostnader-och-ersattningar/patientavgifter-i-stockholms-lan/ny-avgift-for-uteblivet-besok-i-varden/>

Faktagranskad mot ovanstående källor i juni 2026. Nyckelfakta: I Sverige är det vanligt att man bokar tid i förväg för många vardagssaker, t.ex. besök hos vårdcentral, tandläkare och frisör samt möten med myndigheter. Vård bokas ofta via 1177.se, där man loggar in med e-legitimation (t.ex. BankID) och kan boka, omboka, avboka och se sina inbokade tider; det går också att ringa vårdcentralen. När man bokat en vårdtid kan man ofta välja en påminnelse via SMS. Vid akut, livshotande läge ringer man 112 (ingen tidsbokning behövs); vid brådskande men inte livshotande behov kan man ringa 1177 för råd. Hos Skatteverket bokar man tid via webben (Statens servicecenter) för t.ex. id-kort och identitetskontroll, men servicekontor som utfärdar id-kort finns inte på alla orter. Att komma i tid ses som viktigt, och kommer man för sent kan besöket behöva bokas om. OSÄKERHETER OCH MYTER (markeras försiktigt i texterna): Avgiften för uteblivet besök bestäms regionalt — i t.ex. Stockholm och Skåne är den 400 kronor, men siffran gäller inte hela landet, och vem som måste betala (t.ex. barn eller personer med frikort) varierar mellan regioner. Tidsgränsen för avbokning är ofta 24 timmar men kan skilja sig mellan regioner och mottagningar. Exakt vad man kan göra på 1177.se varierar mellan regioner; vissa mottagningar visar inte inbokade tider eller tillåter inte avbokning där. Påståendet att svenska verbet “boka” hänger ihop med engelskans “book” är en folketyologi som inte är kontrollerad i SAOB och presenteras därför inte som säker.

Berättelser om svenskar · läromedel för svenska som andraspråk. Skapat inom Läromedelsprojektet. Senast uppdaterad 2026-06-25.